

Remiss

- Boverkets förslag till föreskrifter om ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:15) om certifiering av sakkunniga avseende kulturvärden

Titel: Remiss – Boverkets förslag till föreskrifter om ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:15) om certifiering av sakkunniga avseende kulturvärden

Utgivare: Boverket, januari 2025

Processnummer: 3.2.1

Diarienummer: 6308/2023

Sammanfattning

Boverket har tagit fram ett förslag till ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:15) om certifiering av sakkunniga avseende kulturvärden, KUL.

Syftet med förslaget är att Boverket föreskrifter och allmänna råd om certifiering av sakkunniga ska uppdateras med korrekt hänvisning till nu gällande författningar och utbildningar.

I samband med uppdateringarna föreslås redaktionella ändringar som innebär att flertalet av Boverkets olika författningar om certifierade personer ensas avseende struktur, innehåll och språk.

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1 Författningsförslag.....	5
2 Inledning.....	13
2.1 Läsanvisningar	13
2.2 Beskrivning av problemet.....	14
2.3 Syfte och mål med författningsförslaget.....	14
2.4 Beskrivning av nollalternativet och alternativa lösningar	14
2.4.1 Nollalternativ	14
2.4.2 Alternativa lösningar	14
2.4.3 Huvudalternativet.....	14
2.5 Remissförfarande	15
3 Rättsliga förutsättningar	16
3.1 Boverkets bemyndigande.....	16
3.2 Anmälan av tekniska regler	16
3.3 Anmälan av krav enligt tjänstedirektivet.....	16
3.4 Regeringens medgivande	17
4 Beskrivning av förslaget	18
5 Ikraftträdande och informationsinsatser	19
5.1 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	19
5.2 Informationsinsatser	19
6 Konsekvenser	20
6.1 Företag och andra enskilda	20
6.1.1 Certifieringsorganen	20
6.1.2 De sökande	20
6.1.3 De certifierade	20
6.2 Staten, regioner och kommuner.....	20
6.3 Europeiska unionen	21
6.4 Övriga konsekvenser	21
6.5 Säkerställande av att förslaget inte medför mer långtgående kostnader eller begränsningar än nödvändigt.....	21
7 Utvärdering.....	22
8 Författningskommentar	23
8.1 Förslag till föreskrifter om ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:15) om certifiering av sakkunniga avseende kulturvärden	23

1 Författningsförslag

Förslag till föreskrifter om ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:15) om certifiering av sakkunniga avseende kulturvärden

Boverket föreskriver följande med stöd av 10 kap. 23 § plan- och byggförordningen (2011:338) i fråga om Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:15) om certifiering av sakkunniga avseende kulturvärden.

dels att 1–11 och 13–15 §§ samt rubrikerna närmast före 1, 3, 4, 11 och 13 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 4 a §, samt närmast före 4 a och 5 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Författningen kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag då denna författning träder i kraft.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Allmänt

Inledning

1 §

Dessa föreskrifter gäller för certifiering av sådana sakkunniga som avses i 10 kap. 8 § 2 plan- och bygglagen (2010:900), PBL, som ska utföra de kontroller som behövs för att verifiera att samhällets krav om tillvaratagande av kulturvärden enligt 2 och 8 kap. PBL tillgodoses.

Denna författning gäller för certifiering av sådana sakkunniga som avses i 10 kap. 8 § 2 plan- och bygglagen (2010:900), som ska utföra de kontroller som behövs för att verifiera att samhällets krav om tillvaratagande av kulturvärden enligt 2 och 8 kap. plan- och bygglagen tillgodoses.

De allmänna råden innehåller rekommendationer om och exempel på tillämpningen av föreskrifterna i denna författning. De allmänna råden föregås av texten Allmänt råd och är tryckta med mindre och indragen text omedelbart efter den föreskrift de hänför sig till.

Allmänt råd

Med kulturvärden avses byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga, konstnärliga och arkitektoniska värden. Samtliga dessa värden innefattas även i begreppet kulturhistoriskt sammanhang.

2 §

Den sakkunnige ska kunna sätta in, analysera och tolka byggnadsverk i ett kulturhistoriskt sammanhang. Därutöver ska den sakkunnige *äga* kunskap om

Den sakkunnige ska kunna sätta in, analysera och tolka byggnadsverk i ett kulturhistoriskt sammanhang. Därutöver ska den sakkunnige *ha* kunskap om

- i Sverige förekommande äldre byggnadstekniker och material,
- arkitekturhistoria och byggnadstradition, och
- restaureringarnas teori och historia.

Certifiering

Behörighetsklasser vid certifiering

3 §

Certifiering får lämnas för

- behörighet **N** för kontroll av normal art,
- behörighet **K** för kontroll av kvalificerad art.

Allmänt råd

Det är byggnadsverkets kulturvärden, ändringens omfattning och projektets komplexitet som avgör vilka krav som bör ställas på den *sakkunnige*. För ett enklare ingrepp i ett byggnadsverk med stora värden kan ibland en kontroll av normal art räcka. För omfattande ingrepp i ett byggnadsverk med många motstridiga intressen kan kontroll av kvalificerad art krävas, även om byggnadsverkets värden inte är lika betydande.

Allmänt råd

Det är byggnadsverkets kulturvärden, ändringens omfattning och projektets komplexitet som avgör vilka krav som bör ställas på den *sökande*. För ett enklare ingrepp i ett byggnadsverk med stora värden kan ibland en kontroll av normal art räcka. För omfattande ingrepp i ett byggnadsverk med många motstridiga intressen kan kontroll av kvalificerad art krävas, även om byggnadsverkets värden inte är lika betydande.

Krav på teoretisk kunskap

Krav på kunskap om författningar

4 §

Den sakkunnige ska ha kunskap om och förståelse för de olika anspråk som kan ställas på ett byggnadsverk vid ändring.

För både behörighet N och K krävs att sökanden ska ha kunskap om plan- och bygglagen (2010:900), KML, lagen om kulturminnen m.m. (1988:950), plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, samt de förordningar och föreskrifter som meddelats med stöd av dessa lagar liksom om Boverket allmänna råd om ändring av byggnad, BÅR (1996:4) eller motsvarande gällande regler. Vidare krävs kännedom om tillämpliga delar av miljöbalken (1998:808) och förordningar meddelade med stöd av den. Särskild vikt ska läggas vid de delar av regelverket som är tillämpliga vid ändring av byggnadsverk.

Sökandens kunskap ska kontrolleras genom skriftligt kunskapsprov.

För att få behörighet ska den sökande ha kunskap om och förståelse för de olika anspråk som kan ställas på ett byggnadsverk vid ändring.

För både behörighet N och K krävs att den sökanden ska ha kunskap om

- 1. plan- och bygglagen (2010:900),*
- 2. kulturmiljölagen (1988:950),*
- 3. plan- och byggförordningen (2011:338), och*
- 4. de förordningar, relevanta föreskrifter och allmänna råd som berör byggande och som har meddelats med stöd av dessa författningar.*

Vidare krävs kännedom om tillämpliga delar av miljöbalken. Särskild vikt ska läggas vid de delar av regelverket som är tillämpliga vid ändring av byggnadsverk.

Teoretiskt prov***4 a §***

Den sökandes kunskap enligt 4 § ska kontrolleras med skriftligt kunskapsprov.

Krav på teoretisk kunskap***5 §***

För att få behörighet N ska den *sakkunnige* ha antingen

1. högskoleexamen med kulturhistorisk inriktning som omfattar minst 180 högskolepoäng, varav minst 90 högskolepoäng med byggnadsantikvarisk inriktning,
2. arkitektexamen innefattande eller kompletterad med 60 högskolepoäng med byggnadsantikvarisk inriktning,
3. högskoleexamen med byggnadsteknisk inriktning (byggnadsingenjör) innefattande eller kompletterad med 60 högskolepoäng med byggnadsantikvarisk inriktning, eller

4. intyg om att *sakkunnige* genom mångårig yrkesverksamhet innehar teoretiska kunskaper motsvarande utbildningskravet.

För att få behörighet N ska den *sökande* ha antingen

4. intyg om att *den sökande* genom mångårig yrkesverksamhet innehar teoretiska kunskaper motsvarande utbildningskravet.

Utbildningskravet avseende arkitektexamen och byggingenjörsexamen kan även tillgodoses genom motsvarande utbildningar i annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Allmänt råd

Med byggnadsantikvarisk inriktning menas en sådan utbildning som innefattar alla de i 2 § angivna momenten. Om kunskaperna inhämtats genom kurser som inte har renodlat byggnadsantikvarisk inriktning kan det sammanlagda poängantalet som krävs bli högre än det som anges för byggnadsantikvarisk utbildning.

Med högskoleexamen avses även annan eftergymnasial utbildning i den mån den i övrigt uppfyller de uppställda kriterierna.

Intygsgivare enligt 5 § 4 kan ha erhållit kännedom om den sökandes kunskapsnivå antingen genom egen kännedom om den sökandes verksamhet eller genom kontakt med andra som har sådan kännedom. Även rapporter, artiklar eller andra publikationer utarbetade av den sökande får läggas till grund för

intyget. Begreppet mångårig yrkesverksamhet får tolkas utifrån verksamhetens art, omfattning och komplexitet.

För behörighet N bör intyg från länsstyrelse, länsmuseum eller Riksantikvarieämbetet kunna godtas.

6 §

För att få behörighet **K** ska den *sakkunnige* ha antingen

1. högskoleexamen från byggnadsantikvariskt program omfattande minst 180 högskolepoäng,
2. arkitektexamen innefattande eller kompletterad med 90 högskolepoäng med byggnadsantikvarisk inriktning,
3. högskoleexamen med byggnadsteknisk inriktning (byggnadsingenjör) innefattande eller kompletterad med 90 högskolepoäng med byggnadsantikvarisk inriktning, eller
4. intyg om att den *sakkunnige* genom mångårig yrkesverksamhet innehar teoretiska kunskaper motsvarande utbildningskravet.

För att få behörighet **K** ska den *sökande* ha antingen

1. högskoleexamen från byggnadsantikvariskt program omfattande minst 180 högskolepoäng,
2. arkitektexamen innefattande eller kompletterad med 90 högskolepoäng med byggnadsantikvarisk inriktning,
3. högskoleexamen med byggnadsteknisk inriktning (byggnadsingenjör) innefattande eller kompletterad med 90 högskolepoäng med byggnadsantikvarisk inriktning, eller
4. intyg om att den *sökande* genom mångårig yrkesverksamhet innehar teoretiska kunskaper motsvarande utbildningskravet.

Utbildningskravet avseende arkitektexamen och byggingenjörsexamen kan även tillgodoses genom motsvarande utbildningar i annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Allmänt råd till 5 och 6 §§

Med byggnadsantikvarisk inriktning menas en sådan utbildning som innefattar alla de i 2 § angivna momenten. Om kunskaperna inhämtats genom kurser som inte har renodlat byggnadsantikvarisk inriktning kan det sammanlagda poängantalet som krävs bli högre än det som anges för byggnadsantikvarisk utbildning.

Med arkitektexamen och byggnadsingenjörsexamen avses även motsvarande utbildningar från annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Utbildningskravet kan även tillgodoses genom andra utländska utbildningar som motsvarar kraven i 5 och 6 §§ och uppfyller de i 2 § angivna kriterierna.

Med högskoleexamen avses även annan eftergymnasial utbildning i den mån den i övrigt uppfyller de uppställda kriterierna.

Poängangivelsen utgår ifrån den så kallade Bolognamodellen, där

Allmänt råd

Med byggnadsantikvarisk inriktning menas en sådan utbildning som innefattar alla de i 2 § angivna momenten. Om kunskaperna inhämtats genom kurser som inte har renodlat byggnadsantikvarisk inriktning kan det sammanlagda poängantalet som krävs bli högre än det som anges för byggnadsantikvarisk utbildning.

60 högskolepoäng motsvarar ett års heltidsstudier.

Intygsgivare enligt 5 § 4 och 6 § 4 kan ha erhållit kännedom om den sökandes kunskapsnivå antingen genom egen kännedom om den sökandes verksamhet eller genom kontakt med andra som har sådan kännedom. Även rapporter, artiklar eller andra publikationer utarbetade av den sökande får läggas till grund för intyget. Begreppet mångårig yrkesverksamhet får tolkas utifrån verksamhetens art, omfattning och komplexitet.

För nivå N bör intyg från länsstyrelse, länsmuseum eller Riksantikvarieämbetet kunna godtas. För nivå K bör intyg från två intygsgivare hänförliga till de ovan uppräknade instanserna kunna godtas.

Intygsgivare enligt 6 § 4 kan ha erhållit kännedom om den sökandes kunskapsnivå antingen genom egen kännedom om den sökandes verksamhet eller genom kontakt med andra som har sådan kännedom. Även rapporter, artiklar eller andra publikationer utarbetade av den sökande får läggas till grund för intyget. Begreppet mångårig yrkesverksamhet får tolkas utifrån verksamhetens art, omfattning och komplexitet.

För behörighet K bör intyg från två intygsgivare hänförliga till de ovan uppräknade instanserna kunna godtas.

Krav på praktisk erfarenhet

7 §

För att få behörighet N ska den *sakkunnige* ha utfört minst tre årsarbeten, varav ett under den senaste treårsperioden, omfattande arbetsuppgifter som i väsentlig grad innefattar kulturhistorisk värdering av bebyggelse.

För att få behörighet N ska den *sökande* ha utfört minst tre årsarbeten, varav ett under den senaste treårsperioden, omfattande arbetsuppgifter som i väsentlig grad innefattar kulturhistorisk värdering av bebyggelse.

8 §

För att få behörighet K ska den *sakkunnige* ha utfört minst tre årsarbeten, varav ett under den senaste treårsperioden, med uppgifter som i väsentlig grad innefattar kulturhistorisk värdering av bebyggelse. Den *sakkunnige* ska även ha arbetat med kulturhistorisk konsekvensanalys av ändringsförslag och kontroll av kulturvärden vid ändring av byggnadsverk.

För att få behörighet K ska den *sökande* ha utfört minst tre årsarbeten, varav ett under den senaste treårsperioden, med uppgifter som i väsentlig grad innefattar kulturhistorisk värdering av bebyggelse. Den *sökande* ska även ha arbetat med kulturhistorisk konsekvensanalys av ändringsförslag och kontroll av kulturvärden vid ändring av byggnadsverk.

Allmänt råd

Arbetserfarenheten bör omfatta minst två större eller tio mindre projekt som innefattar kulturhistorisk konsekvensanalys av ändringsförslag och kontroll av kulturvärden vid ändring av byggnadsverk.

9 §

Den praktiska erfarenheten ska styrkas genom intyg.

Allmänt råd

Intyget utgör endast ett konstaterande av att ett visst arbete har utförts, men ingen kvalitetsbedömning av det utförda arbetet. Om intyggivaren har tillräcklig kännedom om arbetets art och omfattning kan intyget även omfatta arbeten som utförts på uppdrag av någon annan än intyggivaren.

För båda *nivåerna* bör intyg lämnade av länsstyrelse, länsmuseum, byggnadsnämnd eller Riksantikvarieämbetet kunna godtas. För *nivå N* bör dessutom intyg lämnade av certifierad sakkunnig kulturvärden med behörighet **K**, under vars insyn den sökande har arbetat, kunna godtas.

Allmänt råd

Intyget utgör endast ett konstaterande av att ett visst arbete har utförts, men ingen kvalitetsbedömning av det utförda arbetet. Om intyggivaren har tillräcklig kännedom om arbetets art och omfattning kan intyget även omfatta arbeten som utförts på uppdrag av någon annan än intyggivaren.

För båda *behörigheterna* bör intyg lämnade av länsstyrelse, länsmuseum, byggnadsnämnd eller Riksantikvarieämbetet kunna godtas. För *behörighet N* bör dessutom intyg lämnade av certifierad sakkunnig kulturvärden med behörighet **K**, under vars insyn den sökande har arbetat, kunna godtas.

Lämplighet för uppgiften**10 §**

Den *sakkunnige* ska vara lämplig för uppgiften. Lämpligheten ska styrkas med intyg *omfattande* den senaste yrkesverksamma treårsperioden.

Den *sökande* ska vara lämplig för uppgiften. Lämpligheten ska styrkas med intyg *från* den senaste yrkesverksamma treårsperioden.

Allmänt råd

Lämplighetsintyget utgör en bedömning där intyggivaren uttalar sig om ifall *sökanden* kan antas vara lämplig för uppgiften.

För båda *nivåerna* bör intyg lämnade av länsstyrelse, länsmuseum eller Riksantikvarieämbetet kunna godtas. För *nivå N* bör dessutom intyg lämnade av certifierad sakkunnig kulturvärden med behörighet **K**, under vars insyn den sökande har arbetat, kunna godtas.

Allmänt råd

Lämplighetsintyget utgör en bedömning där intyggivaren uttalar sig om ifall *den sökande* kan antas vara lämplig för uppgiften.

För båda *behörigheterna* bör intyg lämnade av länsstyrelse, länsmuseum eller Riksantikvarieämbetet kunna godtas. För *behörighet N* bör dessutom intyg lämnade av certifierad sakkunnig kulturvärden med behörighet **K**, under vars insyn den sökande har arbetat, kunna godtas.

Certifieringens giltighet

Certifiering av sakkunnig får lämnas för en period av högst fem år. Certifieringsorganet ska omgående översända beslut om meddelad eller återkallad certifiering av sakkunnig till Boverket.

Rapporteringsskyldighet**11 §**

Den sakkunnige ska för varje kalenderår lämna in en rapport till certifieringsorganet med uppgift om genomförda uppdrag som sakkunnig eller samordnare av kontroller av kulturvärden.

Allmänt råd

Rapporten bör omfatta uppgifter om uppdragsgivare, under vilken tid

uppdragen varat, fastighetsbeteckning på objekt som uppdragen omfattar samt en kort karaktärisering av uppdragens art.

12 § har upphävts genom (BFS 2023:3).

Rapporteringskyldighet

Certifieringens giltighet

13 §

Den sakkunnige ska årligen inlämna rapport till certifieringsorganet med uppgift om genomförda uppdrag som sakkunnig eller samordnare av kontroller av kulturvärden.

Certifiering får lämnas för en period av högst fem år åt gången.

Allmänt råd

Rapporten bör omfatta uppgifter om uppdragsgivare, under vilken tid uppdragen varat, fastighetsbeteckning på objekt som uppdragen omfattar samt en kort karaktärisering av uppdragens art.

Omcertifiering

14 §

För att få nytt beslut om certifiering, innan giltighetstiden för tidigare beslut går ut, ska en förnyad skriftlig kunskapsprövning av den sakkunniges kompetens med avseende på regelverken enligt 4 § göras. Likaså ska erfarenhet av praktiskt arbete styrkas och lämplighet för uppgiften åter prövas.

För att få nytt beslut om certifiering, när ett tidigare beslut upphör, ska en förnyad skriftlig kunskapsprövning av den sakkunniges kompetens med avseende på regelverken enligt 4 § göras. Likaså ska erfarenhet av praktiskt arbete styrkas och lämplighet för uppgiften åter prövas.

Allmänt råd

För att bli omcertifierad bör man ha arbetat minst två år på heltid eller deltid under den senaste femårsperioden med sådana relevanta uppgifter som anges i 7 och 8 §§.

Allmänt råd

För att bli omcertifierad bör man ha arbetat minst två år på heltid eller deltid under den senaste femårsperioden med sådana relevanta uppgifter som anges i 7 och 8 §§.

Nytt kunskapsprov kan även krävas exempelvis om det skett väsentliga ändringar i bygglagstiftningen enligt 4 § eller i kraven för att få certifiering enligt denna författning.

Återkallade av certifiering

15 §

Har den certifierade visat sig uppenbart olämplig för uppgiften eller har erhållit certifiering på felaktiga grunder, får det

Har den sakkunnige visat sig uppenbart olämplig för uppgiften eller har erhållit certifiering på felaktiga grunder, får det

organ som utfärdat certifieringen återkalla denna.

organ som utfärdat certifieringen återkalla denna.

Allmänt råd

Uppenbar olämplighet kan bestå i utfärdande av felaktiga eller falska intyg eller uppvisad oskicklighet vid utförande av arbetsuppgiften.

Denna författning träder i kraft den 1 juli 2025.

2 Inledning

Denna konsekvensutredning redovisar Boverkets förslag till föreskrifter om ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:15) om certifiering av sakkunniga avseende kulturvärden.

När en myndighet tar fram föreskrifter eller allmänna råd ska myndigheten utreda vilka konsekvenser som kommer att uppstå till följd av regeln enligt förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar (konsekvensutredningsförordningen). Boverkets konsekvensutredningar kan användas som ett slags förarbeten och tolkningsunderlag till Boverkets föreskrifter och allmänna råd. Föreliggande dokument utgör en sådan konsekvensutredning.

2.1 Läsanvisningar

När föreskrifter tas fram och ändras finns det krav på vad som måste redovisas i en konsekvensutredning. Denna konsekvensutredning innehåller därför beskrivningar och svar som särskilt regleras i 6–11 §§ konsekvensutredningsförordningen. Konsekvensutredningen innehåller också andra överväganden utifrån vad som regleras i exempelvis förordningen (2022:208) med instruktion för Boverket.

- Avsnitt 1 redovisas nuvarande författning tillsammans med författningsförslaget, Boverkets förslag till föreskrifter om ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:15) om certifiering av sakkunniga avseende kulturvärden.
- Avsnitt 2 beskriver problemet med nuvarande författning, målet med författningsförslaget och Boverkets arbetsmetod.
- Avsnitt 3 redovisar de rättsliga förutsättningarna, de bemyndiganden som Boverkets beslutanderätt grundar sig på samt ställningstaganden till om författningsförslaget ska anmälas till EU som tekniska regler respektive enligt tjänstedirektivet.
- Avsnitt 4 beskriver förslaget.
- Avsnitt 5 rör tidpunkten för ikraftträdande, övergångsbestämmelser och informationsinsatserna om författningsförslaget.
- Avsnitt 6 redovisar vilka kostnadsmissiga och övriga konsekvenser som författningsförslaget får.
- Avsnitt 7 innehåller en beskrivning av hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas.

- Avsnitt 8 redovisar författningskommentarer för varje paragraf i författningsförslaget.

2.2 Beskrivning av problemet

Boverkets föreskrifter och allmänna råd om certifiering av sakkunniga avseende kulturvärden behöver uppdateras mot nu gällande författningar och utbildningar.

I samband med uppdateringarna föreslås redaktionella ändringar som innebär att flertalet av Boverkets olika författningar om certifierade personer ensas avseende struktur, innehåll och språk.

2.3 Syfte och mål med författningsförslaget

Syftet med översynen av Boverkets författningar om certifiering är att de ska vara uppdaterade med korrekta hänvisningar till författningar och utbildningar för att kunna tillämpas på ett korrekt sätt.

De redaktionella ändringarna med avseende på att ensa strukturen, innehåll och språk är avsedda att skapa harmonisering mellan de olika författningarna om certifierade personer.

2.4 Beskrivning av nollalternativet och alternativa lösningar

2.4.1 Nollalternativ

Nollalternativen är att nuvarande regler förblir oförändrade. Det innebär att samtliga problem som beskrivits med nuvarande författning kvarstår. Boverket har valt bort det alternativet eftersom författningen behöver uppdateras mot gällande rätt.

2.4.2 Alternativa lösningar

Den alternativa lösningen till författningsförslaget är att enbart nödvändiga ändringarna görs, det vill säga att inaktuella utbildningar och författningar uppdateras. Det kommer dock att innebära att certifieringsförfattningarna fortsatt kommer att skilja sig åt.

2.4.3 Huvudalternativet

Huvudalternativet, det alternativ som Boverket har valt, innebär att nödvändiga uppdateringar av författningar och utbildningar görs samt att författningen ensas språkligt och strukturmässigt mot övriga certifieringsförfattningar.

2.5 Remissförfarande

Förslaget kommer att remitteras under perioden 30 januari–4 april 2025.

3 Rättsliga förutsättningar

Detta avsnitt beskriver de rättsliga förutsättningarna för Boverkets förslag till föreskrifter om ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd om certifiering av sakkunniga avseende kulturvärden och innehåller bland annat de uppgifter om föreskriftsbemyndiganden som avses i 11 § konsekvensutredningsförordningen.

3.1 Boverkets bemyndigande

Boverkets bemyndigande att meddela föreskrifter finns i 10 kap. 23 § plan- och byggförordningen (2011:338). Genom den bestämmelsen får Boverket meddela tillämpningsföreskrifter om vad som ska krävas av en sakkunnig avseende kulturvärden.

3.2 Anmälan av tekniska regler

Om en myndighet avser att fatta beslut om en teknisk regel eller ett datalokaliseringsskrav som ska anmälas till Europeiska kommissionen eller WTO-sekretariatet, ska myndigheten i god tid underrätta Kommerskollegium om det förslag den har utarbetat (6 § första stycket förordningen [1994:2029] om tekniska regler).

Av 2 § 1 a förordningen om tekniska regler framgår bland annat att med tekniska regler avses föreskrifter eller andra bestämmelser som utgörs av eller hänvisar till tekniska specifikationer eller andra krav och som är rättsligt eller faktiskt tvingande vid saluföring eller användning av en vara.

Förslaget innehåller inte några sådana tekniska regler som avses i 2 § förordningen om tekniska regler. Boverket bedömer därför att det inte behöver anmälas enligt förordningen om tekniska regler.

3.3 Anmälan av krav enligt tjänstedirektivet

Föreskriften innehåller regler som berör tillträde till eller utövande av tjänsteverksamhet. Boverket bedömer därför att föreskrifterna kommer att behöva anmälas enligt EU:s tjänstedirektiv¹ och 2 § förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden. Föreskriften kommer att anmälas till Kommerskollegium för vidare anmälan till Europeiska kommissionen. Syftet med proceduren är att genom transparens förebygga uppkomsten av otillåtna handelshinder.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden.

3.4 Regeringens medgivande

Boverkets förslag bedöms inte leda till sådana kostnadsmässiga konsekvenser för stat, kommuner eller regioner att regeringens medgivande behöver inhämtas enligt 12 § konsekvensutredningsförordningen.

4 Beskrivning av förslaget

Förslaget innebär att Boverket föreskrifter och allmänna råd om certifiering av sakkunniga avseende kulturvärden uppdateras med korrekt hänvisning till nu gällande författningar. Detsamma gäller utbildningar som uppdateras.

I samband med uppdateringarna föreslås redaktionella ändringar som innebär att flertalet av Boverkets olika författningar om certifierade personer ensas avseende struktur, innehåll och språk. I vissa fall uppdateras rubriker och placering av paragrafer flyttas för att stämma överens med övriga certifieringsförfattningar. Samma arbete sker samtidigt i följande certifieringsförfattningarna:

- Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:14) om certifiering av kontrollansvariga.
- Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:16) om funktionskontroll av ventilationssystem och certifiering av sakkunniga.
- Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:17) om certifiering av sakkunniga inom brandskydd.
- Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:18) om certifiering av sakkunniga av tillgänglighet.

Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2007:5) för certifiering av energiexpert ingår dock inte i de författningar som ses över avseende struktur innehåll och språk. Mot bakgrund av nya EU-regleringar på energiområdet kommer det att innebära fler ändringar krävs i författningar som hör till det området, detta då EU-regler ska införlivas i svensk rätt. De ändringarna kommer att genomföras vid ett senare tillfälle och då kommer en översyn av Boverkets föreskrifter och allmänna råd för certifiering av energiexpert ingå.

5 Ikraftträdande och informationsinsatser

Detta avsnitt beskriver bland annat vilken hänsyn och vilket behov Boverkets förslag får för ikraftträdande och informationsinsatser, som särskilt regleras i 7 § 4 konsekvensutredningsförordningen.

5.1 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Boverket förslag planeras att träda i kraft den 1 juli 2025.

5.2 Informationsinsatser

Boverket bedömer att behovet att informationsinsatser främst behöver riktas till certifieringsorganen som certifierar sakkunniga. Det kommer exempelvis att ske vid de samrådsmöten som hålls mellan certifieringsorganen och Boverket.

6 Konsekvenser

En konsekvensutredning ska innehålla en analys av det förslag som lämnas enligt 7 § 1 konsekvensutredningsförordningen. Analysen ska bestå av en beskrivning och beräkning av förslaget eller beslutets kostnader och intäkter för staten, kommuner, regioner, företag och andra enskilda. Vidare ska konsekvensutredningen enligt 5 § stå i proportion till förslaget omfattning och effekter. Då Boverkets förslag innebär en mindre ändring är konsekvensavsnittet avgränsat.

6.1 Företag och andra enskilda

Förslaget bedöms inte vara av en sådan omfattning att de får effekter av betydelse för företag och enskilda då kravnivåerna är oförändrade.

6.1.1 Certifieringsorganen

Förslaget bedöms få små konsekvenser för certifieringsorganen. Boverket bedömer att det kan krävas en viss uppdatering av befintligt utbildnings- och informationsmaterial avseende hänvisningar till författningen. Tidsåtgången är svår att beräkna men Boverket bedömer att den bör vara av mindre omfattning, vilket inte leder till några större kostnadsmässiga konsekvenser. Förslaget bedöms inte innebära några konsekvenser gällande intäkter eller konsekvenser i övrigt.

6.1.2 De sökande

Förslaget innebär inga förändrade kravnivåer. Förslaget bedöms därmed inte innebära några kostnadsmässiga eller andra konsekvenser för de sökande.

6.1.3 De certifierade

Förslaget innebär inga förändrade kravnivåer. Förslaget bedöms därmed inte innebära några kostnadsmässiga eller andra konsekvenser för de certifierade. Det påverkar inte omcertifieringen i sig eftersom den syftar till att tillgodose att den som är certifierad och avser att omcertifiera sig ska pröva sin kunskap genom skriftligt kunskapsprov.

6.2 Staten, regioner och kommuner

Förslaget bedöms inte innebära några kostnader, intäkter eller annan påverkan för staten, kommuner eller regioner.

6.3 Europeiska unionen

Boverket gör bedömningen att förslaget överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

6.4 Övriga konsekvenser

Förslaget bedöms inte medföra konsekvenser för miljö och klimat, kulturmiljö samt arkitektur och gestaltad livsmiljö, personer med nedsatt funktionsförmåga, barn och unga, äldre personer, integration och boendesegregation, jämställdhet eller folkhälsa.

6.5 Säkerställande av att förslaget inte medför mer långtgående kostnader eller begränsningar än nödvändigt

Åtgärder och beslut som vidtas av det offentliga bör vara samhällsekonomiskt motiverade, proportionerliga och kostnadseffektiva.² Det innebär att Boverkets förslag bör vara utformade så att de inte medför mer långtgående kostnader och begränsningar för berörda aktörer än vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med åtgärden i fråga.

Boverket bedömer att förslaget inte medför mer långtgående kostnader och begränsningar för att uppnå dess syfte.

² Ds 2022:22 Bättre konsekvensutredningar, s. 93.

7 Utvärdering

Enligt 7 § 5 konsekvensutredningsförordningen ska en beskrivning av hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas finnas med i konsekvensutredningen.

Boverket bedömer att en utvärdering av ändringarna kan göras fortlöpande från ikraftträdandet. Då ändringarna är begränsade kommer det inte att behöva göras någon större utvärdering utan det kan ske inom ramen för Boverkets ordinarie verksamhet. Samrådsmötena mellan Boverket och certifieringsorganen, som sker årligen, kan fungera som en del i den löpande utvärderingen.

8 Författningskommentar

8.1 Förslag till föreskrifter om ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:15) om certifiering av sakkunniga avseende kulturvärden

Inledning

1 §

Denna författning gäller för certifiering av sådana sakkunniga som avses i 10 kap. 8 § 2 plan- och bygglagen (2010:900), som ska utföra de kontroller som behövs för att verifiera att samhällets krav om tillvaratagande av kulturvärden enligt 2 och 8 kap. plan- och bygglagen tillgodoses.

De allmänna råden innehåller rekommendationer om och exempel på tillämpningen av föreskrifterna i denna författning. De allmänna råden föregås av texten *Allmänt råd* och är tryckta med mindre och indragen text omedelbart efter den föreskrift de hänförs till.

Allmänt råd

Med kulturvärden avses byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga, konstnärliga och arkitektoniska värden. Samtliga dessa värden innefattas även i begreppet kulturhistoriskt sammanhang.

Paragrafen motsvarar tidigare 1 §. ”Allmänt råd” har ändrats till kursiv stil.

2 §

Den sakkunnige ska kunna sätta in, analysera och tolka byggnadsverk i ett kulturhistoriskt sammanhang. Därutöver ska den sakkunnige ha kunskap om

- i Sverige förekommande äldre byggnadstekniker och material,
- arkitekturhistoria och byggnadstradition, och
- restaureringarnas teori och historia.

Paragrafen motsvarar tidigare 2 §. ”Äga kunskap” har ändrats till ”ha kunskap”.

Behörighetsklasser vid certifiering

3 §

Certifiering får lämnas för

- behörighet **N** för kontroll av normal art,
- behörighet **K** för kontroll av kvalificerad art.

Allmänt råd

Det är byggnadsverkets kulturvärden, ändringens omfattning och projektets komplexitet som avgör vilka krav som bör ställas på den sökande. För ett enklare ingrepp i ett byggnadsverk med stora värden kan ibland en kontroll av normal art räcka. För omfattande ingrepp i ett byggnadsverk med många motstridiga intressen kan kontroll av kvalificerad art krävas, även om byggnadsverkets värden inte är lika betydande.

Paragrafen motsvarar tidigare 3 §. ”Den sakkunnige” har ändrats till ”den sökande”.

Krav på kunskap om författningar

4 §

För att få behörighet ska den sökande ha kunskap om och förståelse för de olika anspråk som kan ställas på ett byggnadsverk vid ändring.

För både behörighet **N** och **K** krävs att den sökande ska ha kunskap om

1. plan- och bygglagen (2010:900),
2. kulturmiljölagen (1988:950),
3. plan- och byggförordningen (2011:338), och
4. de förordningar, relevanta föreskrifter och allmänna råd som berör byggande och som har meddelats med stöd av dessa författningar.

Vidare krävs kännedom om tillämpliga delar av miljöbalken. Särskild vikt ska läggas vid de delar av regelverket som är tillämpliga vid ändring av byggnadsverk.

Paragrafen motsvarar i övervägande del tidigare 4 §. Den ”sakkunnige” har ändrats till ”sökande”. För att förtydliga vilka av Boverkets föreskrifter och allmänna råd som den sökande ska ha kunskap om framgår nu att det ska vara de som berör byggande.

Teoretiskt prov

4 a §

Den sökandes kunskap enligt 4 § ska kontrolleras med skriftligt kunskapsprov.

Paragrafen är ny, och motsvarar tidigare 4 § tredje stycket.

Krav på teoretisk kunskap

5 §

För att få behörighet **N** ska den sökande ha antingen

1. högskoleexamen med kulturhistorisk inriktning som omfattar minst 180 högskolepoäng, varav minst 90 högskolepoäng med byggnadsantikvarisk inriktning,
2. arkitektexamen innefattande eller kompletterad med 60 högskolepoäng med byggnadsantikvarisk inriktning,
3. högskoleexamen med byggnadsteknisk inriktning (byggnadsingenjör) innefattande eller kompletterad med 60 högskolepoäng med byggnadsantikvarisk inriktning, eller

4. intyg om att den sökande genom mångårig yrkesverksamhet innehar teoretiska kunskaper motsvarande utbildningskravet.

Utbildningskravet avseende arkitektexamen och byggingenjörsexamen kan även tillgodoses genom motsvarande utbildningar i annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Allmänt råd

Med byggnadsantikvarisk inriktning menas en sådan utbildning som innefattar alla de i 2 § angivna momenten. Om kunskaperna inhämtats genom kurser som inte har renodlat byggnadsantikvarisk inriktning kan det sammanlagda poängantalet som krävs bli högre än det som anges för byggnadsantikvarisk utbildning.

Med högskoleexamen avses även annan eftergymnasial utbildning i den mån den i övrigt uppfyller de uppställda kriterierna.

Intygsgivare enligt 5 § 4 kan ha erhållit kännedom om den sökandes kunskapsnivå antingen genom egen kännedom om den sökandes verksamhet eller genom kontakt med andra som har sådan kännedom. Även rapporter, artiklar eller andra publikationer utarbetade av den sökande får läggas till grund för intyget. Begreppet mångårig yrkesverksamhet får tolkas utifrån verksamhetens art, omfattning och komplexitet.

För behörighet **N** bör intyg från länsstyrelse, länsmuseum eller Riksantikvarieämbetet kunna godtas.

Paragrafen motsvarar tidigare 5 §. Den ”sakkunnige” har ändrats till ”sökande”. Paragrafens andra stycke är nytt och fanns tidigare i det allmänna rådet. Det allmänna rådet är nytt och motsvarar i övrigt det allmänna rådet i nuvarande 6 § som var gemensamt för 5 och 6 §§.

6 §

För att få behörighet **K** ska den sökande ha antingen

1. högskoleexamen från byggnadsantikvariskt program omfattande minst 180 högskolepoäng,

2. arkitektexamen innefattande eller kompletterad med 90 högskolepoäng med byggnadsantikvarisk inriktning,

3. högskoleexamen med byggnadsteknisk inriktning (byggnadsingenjör) innefattande eller kompletterad med 90 högskolepoäng med byggnadsantikvarisk inriktning, eller

4. intyg om att den sökande genom mångårig yrkesverksamhet innehar teoretiska kunskaper motsvarande utbildningskravet.

Utbildningskravet avseende arkitektexamen och byggingenjörsexamen kan även tillgodoses genom motsvarande utbildningar i annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Allmänt råd

Med byggnadsantikvarisk inriktning menas en sådan utbildning som innefattar alla de i 2 § angivna momenten. Om kunskaperna inhämtats genom kurser som inte har renodlat byggnadsantikvarisk inriktning kan det sammanlagda poängantalet som krävs bli högre än det som anges för byggnadsantikvarisk utbildning.

Med högskoleexamen avses även annan eftergymnasial utbildning i den mån den i övrigt uppfyller de uppställda kriterierna.

Intygsgivare enligt 6 § 4 kan ha erhållit kännedom om den sökandes kunskapsnivå antingen genom egen kännedom om den sökandes verksamhet eller genom kontakt med andra som har sådan kännedom. Även rapporter, artiklar eller andra publikationer utarbetade av den sökande får läggas till grund för intyget. Begreppet mångårig yrkesverksamhet får tolkas utifrån verksamhetens art, omfattning och komplexitet.

För behörighet **K** bör intyg från två intygsgivare hänförliga till de ovan uppräknade instanserna kunna godtas.

Paragrafen motsvarar tidigare 6 §. Hänvisning till Bologna-modellen har tagits bort. Den ”sakkunnige” har ändrats till ”sökande”. Paragrafens andra stycke är nytt och fanns tidigare i det allmänna rådet.

Krav på praktisk erfarenhet

7 §

För att få behörighet **N** ska den sökande ha utfört minst tre årsarbeten, varav ett under den senaste treårsperioden, omfattande arbetsuppgifter som i väsentlig grad innefattar kulturhistorisk värdering av bebyggelse.

Paragrafen motsvarar tidigare 7 §. Den ”sakkunnige” har ändrats till ”sökande”.

8 §

För att få behörighet **K** ska den sökande ha utfört minst tre årsarbeten, varav ett under den senaste treårsperioden, med uppgifter som i väsentlig grad innefattar kulturhistorisk värdering av bebyggelse. Den sökande ska även ha arbetat med kulturhistorisk konsekvensanalys av ändringsförslag och kontroll av kulturvärden vid ändring av byggnadsverk.

Allmänt råd

Arbetserfarenheten bör omfatta minst två större eller tio mindre projekt som innefattar kulturhistorisk konsekvensanalys av ändringsförslag och kontroll av kulturvärden vid ändring av byggnadsverk.

Paragrafen motsvarar tidigare 8 §. Den ”sakkunnige” har ändrats till ”sökande”.

9 §

Den praktiska erfarenheten ska styrkas genom intyg.

Allmänt råd

Intyget utgör endast ett konstaterande av att ett visst arbete har utförts, men ingen kvalitetsbedömning av det utförda arbetet. Om intygsgivaren har tillräcklig kännedom om arbetets art och omfattning kan intyget även omfatta arbeten som utförts på uppdrag av någon annan än intygsgivaren.

För båda behörigheterna bör intyg lämnade av länsstyrelse, länsmuseum, byggnadsnämnd eller Riksantikvarieämbetet kunna godtas. För behörighet **N** bör dessutom intyg lämnade av certifierad sakkunnig kulturvärden med behörighet **K**, under vars insyn den sökande har arbetat, kunna godtas.

Paragrafen motsvarar tidigare 9 §. Ordet ”nivå” har ändrats till ”behörighet”.

Lämplighet för uppgiften

10 §

Den sökande ska vara lämplig för uppgiften. Lämpligheten ska styrkas med intyg från den senaste yrkesverksamma treårsperioden.

Allmänt råd

Lämplighetsintyget utgör en bedömning där intygsgivaren uttalar sig om ifall den sökande kan antas vara lämplig för uppgiften.

För båda *behörigheterna* bör intyg lämnade av länsstyrelse, länsmuseum eller Riksantikvarieämbetet kunna godtas. För *behörighet N* bör dessutom intyg lämnade av certifierad sakkunnig kulturvärden med behörighet **K**, under vars insyn den sökande har arbetat, kunna godtas.

Paragrafen motsvarar tidigare 10 §. Den ”sakkunnige” har ändrats till ”sökande” och ordet ”nivå” har ändrats till ”behörighet”.

Rapporteringskyldighet

11 §

Den sakkunnige ska för varje kalenderår lämna in en rapport till certifieringsorganet med uppgift om genomförda uppdrag som sakkunnig eller samordnare av kontroller av kulturvärden.

Allmänt råd

Rapporten bör omfatta uppgifter om uppdragsgivare, under vilken tid uppdragen varat, fastighetsbeteckning på objekt som uppdragen omfattar samt en kort karaktärisering av uppdragens art.

Paragrafen motsvarar tidigare 13 §. Paragrafen har ändrats från ”årligen inlämna rapport” till ”för varje kalenderår lämna in en rapport”. Det allmänna rådet är oförändrat.

Certifieringens giltighet

13 §

Certifiering får lämnas för en period av högst fem år åt gången.

Paragrafen motsvarar tidigare 11 §. Paragrafen har förtydligats genom att lägga till orden ”åt gången”. Andra stycket, som innehöll information om att certifieringsorganet omgående ska översända beslut om meddelad eller återkallad certifiering av sakkunnig till Boverket, har tagits bort.

Omcertifiering

14 §

För att få nytt beslut om certifiering, när ett tidigare beslut upphör, ska en förnyad skriftlig kunskapsprövning av den sakkunniges kompetens med avseende på regelverken enligt 4 § göras. Likaså ska erfarenhet av praktiskt arbete styrkas och lämplighet för uppgiften åter prövas.

Allmänt råd

För att bli omcertifierad bör man ha arbetat minst två år på heltid eller deltid under den senaste femårsperioden med sådana relevanta uppgifter som anges i 7 och 8 §§.

Nytt kunskapsprov kan även krävas exempelvis om det skett väsentliga ändringar i bygglagstiftningen enligt 4 § eller i kraven för att få certifiering enligt denna författning.

Paragrafen motsvarar tidigare 14 §. Paragrafen har uppdaterats språkligt och innehållet har justerats för att överensstämma med övriga certifieringsföreskrifter.

Återkallade av certifiering**15 §**

Har den sakkunnige visat sig uppenbart olämplig för uppgiften eller har erhållit certifiering på felaktiga grunder, får det organ som utfärdat certifieringen återkalla denna.

Allmänt råd

Uppenbar olämplighet kan bestå i utfärdande av felaktiga eller falska intyg eller uppvisad oskicklighet vid utförande av arbetsuppgiften.

Paragrafen motsvarar tidigare 15 §. Den ”certifierade” har ändrats till ”sakkunnige”.

Boverket

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se